

Sommaren 1959 stod Karlstadsborna på tå. En pyroman härjade som höll på att ödelägga hela stan. Nu har författaren Erik Bengtson skrivit boken "Snällast i världen" om dessa spänningsfyllda månader och om gärningsmannen.

Det är en otroligt varm sommar 1959. Kanske lika varm som den vi fick uppleva i år. Fotbollslegenden Gunnar Nordahl återvänder från Italien för att bli spelande tränare i Karlstads BIK. Dan Waern slår den 21 augusti världsrekord på 1 000 meter på Tingvalla.

Men det är något annat som får tidningarnas huvudrubriker dagen efter. Under natten har en pyroman startat fyra bränder i Karlstad.

Ingen skadades

När han några månader senare grips har han hunnit med 25 bränder och satt skräck i 40 000 Karlstadsbor. I en tid då de flesta hus ännu var i trä. Restaurangen i Stadsträdgården fanns bland offren. Tack och lov kom ingen till skada.

– För de som liksom mig var med på den tiden är den här berättelsen väldigt spännande. Det blir som ett blyxtljusminne. Man kommer ihåg exakt var man befann sig när det hände. Ungefär som när Kennedy sköts... och Palme. Jag möter folk dagligen med massvis av personliga vittnesbörd, säger Erik Bengtson.

Med hjälp av det omfattande och detaljrika utredningsmaterialet, tillsammans med sina egna dagboksanteckningar, har han författat en berättelse om händelsen, "Snällast i världen". Den har han sedan skänkt till Karlstads-Gillet som i sin tur har gjort det till en bok.

Drömmar och tankar

Boken är en blandning av dokumentär och roman. Alla fakta är riktiga och även en del av namnen. Men han tillåter sig stundtals att fantisera om hans drömmar och tankar och skriver boken i nutidsform.

– Det inbjöd till det eftersom det var såpass mycket fakta i dagboksform.

Erik Bengtson försöker också förklara varför denne man blev en pyroman:

1. Han hade en fascination för eld och började tända på saker redan som treåring.

2. En frustration över Waerns världsrekord. Såväl författaren som pyromanen stod bland publiken

STADSTRÄDGÅRDEN. Sommaren 1959 brändes nöjesetablissemang i Stadsträdgården ner till grunden. En natt som många karlstadsbor minns.

Pyromanen som satte skräck i 40 000 Karlstadsbor

på Tingvalla.

– Själv var han en dålig idrottsman som inte fick vara med och träna. Han hade just blivit petad ut laget vilket var bland det känsligaste en ung man kunde råka ut för på den tiden. Men med bränderna gick han från totalnolla till att bli rikskändis.

3. Vid alla brandanläggningar var han också påverkad av sprit, utom vid den i Stadsträdgården. Samtidigt kunde han inte styra sina impulser vilket förvärrades av spriten.

– Han gör det inte för att jävlas. Han är styrd av en impuls.

Annars beskrivs pyromanen av de flesta som världens snällaste pojke, därför bokens namn.

Men en komplicerad person med

total avsaknad av empati.

– Han bryr sig inte ett dugg om att bränderna kunde skada någon. Men han hade personligen inget emot dem som drabbades.

Historielärare

Det var när Erik Bengtson tillfrågades att skriva ett inledande kapitel i IF Götas 100-årsbok som tankarna vandra tillbaka till 50-talet. Och pyromanen.

– Som gammal historielärare tyckte jag någon borde berätta denna historia och det låg bra till att jag gjorde det. Det är en viktig del av Karlstads historia som berättas rakt upp och ner. Jag kände inte pyroma-

nen men jag kände till honom i handbollssammanhang.

Vinden

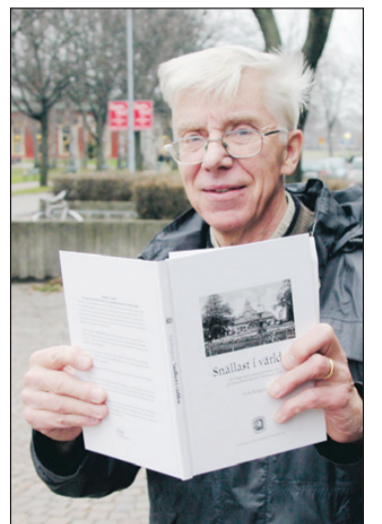
Ingen person kom till skada. De materiella förlusterna beräknades till dryga två miljoner kronor, med dåtidens pengavärde.

– Många blev hemlösa men ingen dog. Om vinden hade legat åt ett annat håll... funderar Erik Bengtson.

MATS ZETTERBERG

PYROMANBOK. Erik Bengtson har skrivit en bok om pyromanen som satte skräck i Karlstadsborna 1959.

Foto: MATS ZETTERBERG

En av poliserna som jagade honom

BEVAKADE STAN. Karl-Arne Hjalmarsson var en av de polismän som jagade pyromanen i Karlstad 1959.

Foto: MATS ZETTERBERG

När pyromanen härjade under några månader 1959 kallades all tillgänglig polis in i jakten på förövaren. En av dessa var Karl-Arne Hjalmarsson som än i dag minns detaljerna.

Det var 15 år sedan Karl-Arne Hjalmarsson gick i pension från sin tjänst inom Polisen i Värmland som chef för våldshotet. Men när han ombeds berätta om pyromanen 1959 faller minnesbilderna ganska snart på plats.

– Det var synd om dem som drabbades. Men han var inte som han skulle. Jag kände honom inte personligen men gick hos hans far som var frisör och minns att han tog detta o-

troligt hårt, berättar han.

Karl-Arne Hjalmarsson började som polis i april 1949. När denna händelse utspelade sig var han på den så kallade statspolisen. De hade hela Värmland som arbetsfält och ägnade sig i huvudsak åt trafikövervakning.

Slå till

När bränderna bröt ut i Karlstad och misstankar började fattas om en pyroman skickades all tillgänglig ordningspolis att ta upp jakten. På kvällar och nätter bevakade de ställen där han kunde tänkas slå till.

– Jag kommer ihåg det väl. Folk vågade inte sova och gick ute om nätterna.

Själv var han kommenderad inne på gården vid Guldfabrikfabriken som

gjorde tavelramar och låg där CCC ligger nu.

– Folk var väldigt vaksamma. Det hände att folk ringde till polisstationen och talade om att de hade sett någon smyga inne på gården. Så hade de sett mig där.

Förövare

En av dessa nätter greps pyromanen av Karl-Arne Hjalmarssons vän och kollega Birger Johansson som senare bytte efternamn till Hjert och blev även biträdande länspolismästare. Gripandet skedde inne på gården där vårdcentralen Gripen nu ligger, just som förövaren skulle slå till igen.

– Vi hade fått anvisningar att om vi skulle misstänka någon skulle denna göra sig redo att tända innan vi skul-

le ingripa. Pyromanen erkände ganska snart när han såg att han var avslöjad.

Trähus

Man får ändå vara glad för att ingen behövde sätta livet till. Särskilt med tanke på att han tände eld på trähus där folk bodde.

– Materiella värden går att ersätta. Men inte människoliv, säger Karl-Arne Hjalmarsson som senare i karriären har utrett fler värmländska mord.

Han vill betona att det även tidigare härjade en pyroman i Karlstad men som inte många minns lika väl. 1941 var det "Hjärpe" som satte skräck i folk på ett liknande sätt.

MATS ZETTERBERG